Quelle: http://manuscripta.at/?ID=31070
Copyright: Innsbruck, Universitäts- und Landesbibliothek Tirol (ULBT)

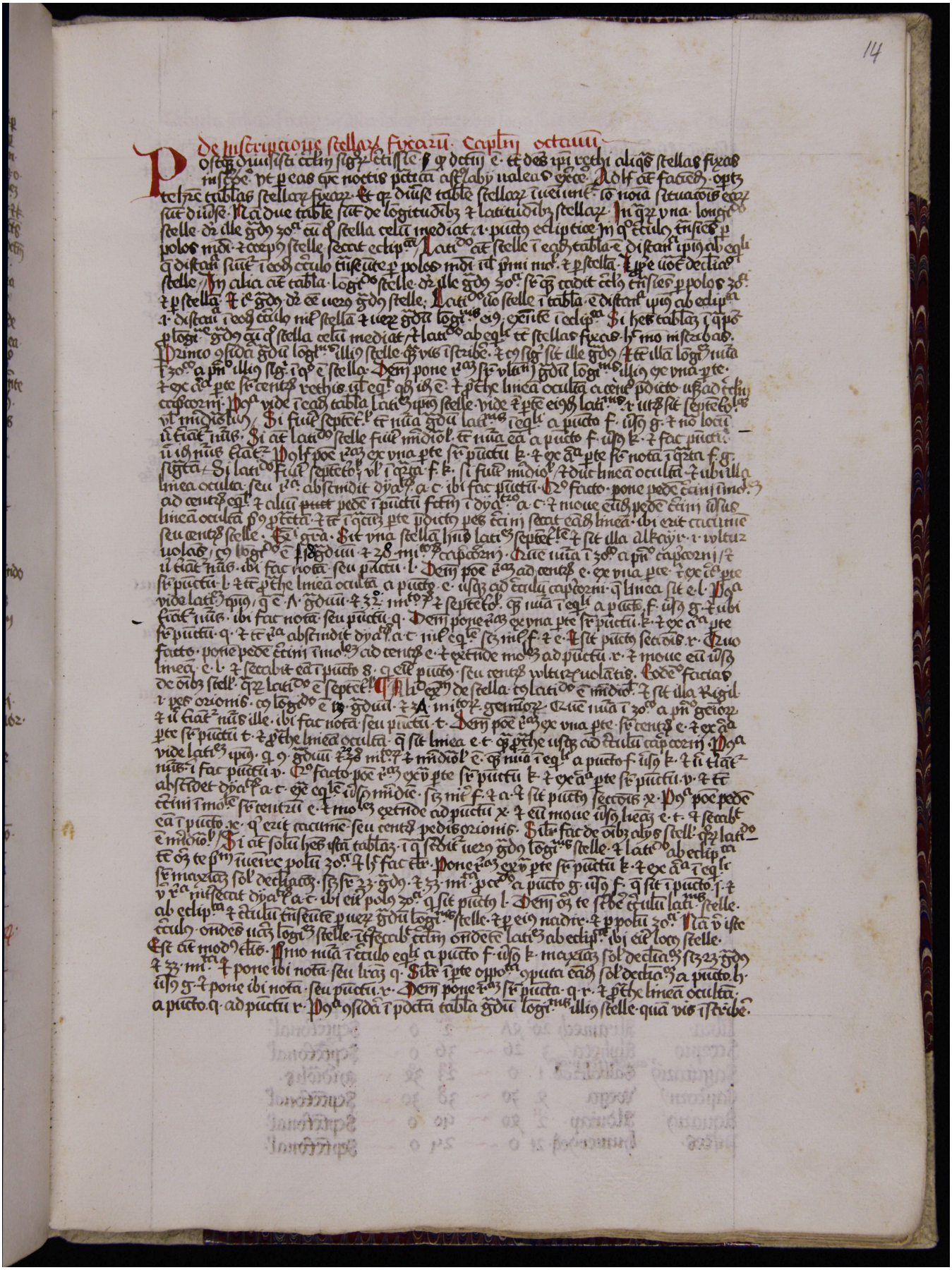

14

De inscriptione stellarum fixarum. Capitulum octauum.

Postquam diuisimus circulum signorum et iscripsimus quid sit et quomodo fiat et quomodo in eo reperiantur aliquot stellarum fixarum inscriptione, ut per eas que noctis partem aspiciunt aliarum ueniamus cognitionem. Modus autem faciendi opus tabulas stellarum fixarum, et quomodo diuise tabule stellarum inueniunt. Et nota situationis earum sunt diuise. Sed duae tabulae sunt de longitudinibus et latitudinibus stellarum. In quarum una longitudo stellae, id est illa gradus 30a eius, quae stella certi mediat, i. puncti eclipticae in quo circulus transiens per polos mundi et centum stellae secat eclipticam. Latitudo autem stellae in eadem tabula est distantia ipsius ab eclipticam quae distantia sunt in eodem circulo transeunte per polos mundi et per primum nominatum et per stellam. Et per hoc dicitur stellae. In alia autem tabula longitudo stellae, id est gradus 30a, secundum circulum transiens per polos 30a et per stellam. Et est gradus id est uero gradus longitudinis, et uero circulus eclipticae. Si hae tabulae in quibus longitudinis gradus aliquis stellae mediat et latitudo ab eclipticam et stellas fixas habemus inscribas. Primo ergo sida gradum longitudinis illius stellae quae uis inscribere et eius signum sit ille gradus et illa longitudinis numerata in 30a. a primo illius signi in quo est stella. Deinde pone unum pedem sicut unum gradum longitudinis illius ex una parte et ex alia parte sicut centum et octo uel eqt. quibus est et per hanc lineam occulta a centro puncto usque ad circulum capricorni. Postea uide in eadem tabula latitudinem illius stellae. uide et parte eius latitudinis et utrum sit septentrionalis ut mediterranium. Si fuerit septentrionalis et numera gradum latitudinis in eqli a puncto f. usque g. et nota locum in quem erit numerus. Si autem latitudo stellae fuerit mediolanum et numera ea a puncto f. usque k. et fac punctum in quem erit numerus. Postea pone unum pedem ex una parte sicut punctum k. et ex alia parte sicut nota in qua f. g. signata. Si latitudo fuerit septentrionalis ut in qua f. k. si fuerit mediolanum et duc lineam occultam et ubi illa linea occulta seu per eam abscindit diametrum a c. ibi fac punctum. Secundo facto pone pedem circini simili ad centrum eqli et aliquem punctum pedem in punctum fecimus in diametro a c. et moue eius pedem circini usque lineam occultam per puncta pedem circini secant eadem linea. ibi erit cacumen seu centrum stellae. Et in qua. Sit una stella huius latitudinis septentrionalis et sit illa alkaiyi. i. uolturis uolans, cui longitudo est fidei gradum et 28 minuta capricorni. Huic numera in 30a a primo capricorni et si erit numerus. ibi fac notam seu punctum l. Deinde pone unum pedem ad centrum e. ex una parte et ex alia parte sicut punctum l. et per hanc lineam occultam a puncto e. usque ad circulum capricorni. quia linea sit e. l. Postea uide latitudinem illius, quae est N. gradum et 32 minuta et septentrionalis. quia numera in eqli a puncto f. usque g. et ubi erit numerus. ibi fac notam seu punctum q. Deinde pone unum pedem ex una parte sicut punctum k. et ex alia parte sicut punctum q. et per illam abscindit diametrum a c. minus eqli sicut minus f. et e. et sit punctum secundum r. Quo facto pone pedem circini in minus ad centrum e. et extende minus ad punctum r. et moue eum usque lineam e. l. et secabit eam in puncto s. quae est punctum seu centrum ultimae uolatilis. Quod cum feceris de omnibus stellis quae latitudo est septentrionalis. Si autem ex illis de stella quae latitudo est mediolanum et sit illa Rigil in pede orionis. cui longitudo est xiii gradum et A minuta geminorum. Huic numera in 30a a primo geminorum et si erit numerus ille. ibi fac notam seu punctum t. Deinde pone unum pedem ex una parte sicut centrum e. et ex alia parte sicut punctum t. et per hanc lineam occultam quae sit linea e. t. quae per hanc usque ad circulum capricorni. Postea uide latitudinem illius quae est gradum et 28 minuta et mediolanum. quia numera in eqli a puncto f. usque g. et ubi erit numerus. ibi fac punctum v. Quo facto pone unum pedem ex una parte sicut punctum k. et ex alia parte sicut punctum v. et per abscidet diametrum a c. ex eqli usque mediolanum. sicut minus f. et a. et sit punctum secundum x. Postea pone pedem circini in minus sicut centrum e. et minus extende ad punctum x. et eum moue usque lineam e. t. et secabit eam in puncto x. quae erit cacumen seu centrum pedis orionis. Hoc fac de omnibus aliis stellis quae latitudo est mediolanum. Si autem solum hae istae tabulae in quibus sedet uero gradus longitudinis stellae et latitudo ab eclipticam et ex tempore inuenire poli 30a et hoc fac etiam. Pone unum pedem ex parte sicut punctum k. et ex alia in eqli sicut maximum solis declinationis. sicut xxiii gradum et xxi minuta pecudis a puncto g. usque f. quae sit in puncto i. et in alia sicut diametrum a c. ibi erit polus 30a. quae sit punctum l. Deinde ex te sedet circulum latitudinis stellae ab eclipticam et circulum transeunte per uero gradum longitudinis stellae et per eius nadir et per polum 30a. Nam ut iste circulus ondes uero longitudinis stellae et secabit circulum ondere latitudinis ab eclipticam. ibi erit locus stellae. Est autem modus etiam. Primo numera in circulo eqli a puncto f. usque k. maximum solis declinationis sicut xxiii gradum et xxi minuta et pone ibi notam seu punctum q. Sicut in parte opposita quae est eadem solis declinationis a puncto h. usque g. et pone ibi notam seu punctum r. Deinde pone unum pedem sicut punctum q. et per hanc lineam occultam a puncto q. ad punctum r. Postea sida in predicta tabula gradum longitudinis illius stellae quae uis inscribere.